

Jeg mener — bortset fra, at der maaske kan indvendes noget mod det, jeg nu sagde — at man i hvert Fald maa være af den Mening, at naar der i § 29, 2det Stykke, 2den Linie, er udtalt, at Indenrigsministeren skal være bemyndiget til, hvor Omstændighederne tale derfor, at give en saadan Dispensation, saa er i disse Ord: „hvor Omstændighederne tale derfor“ indbefattet alt, og saa vil Ændringsforslaget under Nr. 15 i hvert Fald ikke tilvejebringe enten større eller mindre Adgang for Ministeriet end den, Ministeriet vil have i Henhold til Ordlyden i det foreliggende Lovforslag. Dette har jeg tilladt mig at sige, eftersom den ærede Ordfører gentagende har udtalt, at man slutter sig til det af mig stillede Ændringsforslag under Nr. 14, idet jeg ganske vist ikke kunde føle mig tilfreds ved, at man kun vedtog Nr. 15. Det, som det i denne Sag kommer an paa, er, som jeg tillod mig ved 2den Behandling at udtale, at man lige fra Lovforslaget har været fremsat har anket over, at det skulde kunne være muligt for Indenrigsministeriet at hindre saadanne, som paa deres Ejendom have ganske særlige naturlige Betingelser for at kunne anlægge en industriel Virksomhed, i at gøre det, altsaa naar nogen f. Eks. har Tørveskær, i at anlægge en Tørvefabrik, eller naar han har Ler eller Kalk eller Sand, at kunne anlægge et Teglværk eller Kalkværk eller en Cementfabrik. Man har fundet, at det burde ikke være Meningen at indskrænke den nu bestaaende Ret til Fabrikanlæg inden for den her foreslaaede Grænse fra Købstaden, saaledes at det skulde staa i Indenrigsministeriets Magt at forhindre saadanne Anlæg ved at nægte Dispensation fra den almindelige Bestemmelse. Det er for at imødegaa den, som det forekommer mig, ret berettigede Kritik paa dette Punkt, at jeg har tilladt mig at stille dette Ændringsforslag, og jeg har gjort det saa meget mere, som, saa vidt jeg kan se, ogsaa de allerede bestaaende Anlæg vilde kunne blive truede, naar Forslaget vedtages uden nogen Ændring. Naar jeg siger truede, mener jeg dermed, at den Mulighed, som en Gang kunde komme til Stede ved, at Indenrigsministeriet nægtede, hvad det hidtil ganske vist ikke har nægtet, og hvad

der vel heller ikke ret vel vil kunne tænkes nægtet. Men ikke blot de, der ville anlægge Fabrikker, men ogsaa de, der have saadanne Fabrikanlæg og de paagældende Aktieselskaber ville dog i Løbet af ganske faa Aar, saa vidt jeg husker 2 Aar, være nødsagede til at faa Dispensation af Ministeriet for at kunne opretholde de Fabrikker, de allerede have. Det er af disse Grunde, at jeg har stillet Ændringsforslaget, som jeg haaber bliver vedtaget, efter at ogsaa den ærede Ordfører har erklæret sig enig deri. Men saa er det, at jeg mener, at hvis Ændringsforslag Nr. 15 ikke kommer i Strid dermed eller kommer til at udtale som en Berettigelse for Ministeren, hvad der i det næste Punktum bliver udtalt som en Forpligtelse for ham til at gøre, saa vil Forslag Nr. 15 i Realiteten ikke medføre nogen Forandring i Lovforslagets nuværende Affattelse, eftersom den allerede giver Ministeren Ret til at tage Hensyn til alle Omstændigheder, følgelig ogsaa til de her særlig angivne. Med disse Ord vil jeg først og fremmest anbefale ærede Medlemmer at stemme for mit Forslag under Nr. 14, og for saa vidt Nr. 15 skulde blive opretholdt, forekommer det mig, at jeg maa anbefale det høje Ting at stemme derimod.

Der er ikke videre for mig at udtale end ligesom det ærede 6te Medlem for 1ste Kreds (Oct. Hansen) at udtale min Glæde over, at vi nu ere naaede saa langt, at der er en saa overordentlig ringe Forskel til Stede. Jeg tilskriver det den Tilbøjelighed, der fra alle Sider har været til Stede, og som har fundet sit Udtryk gennem Forhandlingerne baade i Udvalget og i Salen, til at der skulde blive saa faa Differenspunkter tilbage som muligt, og til, at denne Sag dog en Gang — for første Gang — kunde finde en Afslutning; i det andet Ting har den, som bekendt, ingen Sinde været ude over første Behandling.

Ordføreren (Koch): Maa jeg til den højtærede Minister gøre den Bemærkning, at Ændringsforslag under Nr. 15 bemyndiger ham eller lægger ham særlig paa Sinde at benytte den ham givne Dispensionsret i alle Tilfælde, altsaa ikke blot, hvor der er Tale om Fabrikdrift, men ogsaa hvor der